

เอกสารข้อเท็จจริง (Factsheet)

จากสถานการณ์การติ้มน้ำแอลกอฮอล์ของประเทศไทยที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปีนั้นพบว่า กลุ่มเยาวชน (อายุ 15-24 ปี) เป็นกลุ่มผู้ติ้มน้ำหนักมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ โดยผู้ติ้มสามารถหาซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ง่าย และสะดวกมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งร้านขายของชำ ร้านสะดวกซื้อ และร้านอาหาร เป็นต้น จากการติ้มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชนถือเป็นปัญหาสำคัญของประเทศที่ก่อให้เกิดผลกระทบตามมาหลายด้าน ได้แก่ ปัญหาการแสดงออกทางพฤติกรรมไม่เหมาะสม การเรียนตกต่ำลง เสี่ยงต่อการเกิดโรคและอาชญากรรมมากขึ้น

ด้วยนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการลดการติ้มแอลกอฮอล์ของเยาวชนที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นทุกปี จึงได้มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 22 ตุลาคม พ.ศ. 2558 เรื่องกำหนดสถานที่หรือบริเวณห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อห้ามผู้ใดขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่หรือบริเวณซึ่งอยู่ในระยะ 300 เมตร จากรั้วหรือแนวเขตของสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษาหรือสถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อนำไปสู่การลดปริมาณการเข้าถึงและการติ้มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชน นิสิต-นักศึกษา และนักเรียนได้ จึงเป็นที่มาของโครงการวิจัยนี้ ซึ่งได้ทำการสำรวจร้านจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่อยู่ในระยะ 300 และ 500 เมตร รวมถึงวิเคราะห์ความหนาแน่นและการกระจายตัวของร้านจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ตั้งอยู่โดยรอบสถานศึกษา ในอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี งานวิจัยนี้ได้ประยุกต์เทคนิคและกระบวนการทางเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศในการสำรวจรวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ (Geographic Information System: GIS) ระบบกำหนดตำแหน่งบนโลก (Global Positioning System: GPS) และการรับรู้จากระยะไกล (Remote Sensing: RS)

ในอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี มีสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษาและสถาบันอุดมศึกษา ทั้งของรัฐและเอกชนจำนวน 15 แห่ง เปิดการเรียนการสอนทั้งระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ระดับปริญญาตรี โท และเอก รวมถึงประกาศนียบัตรวิชาชีพเฉพาะทาง ได้แก่ (1) วิทยาลัยอาชีวศึกษาชลบุรี (2) วิทยาลัยสารพัดช่างชลบุรี (3) วิทยาลัยเทคโนโลยีไทยเบญจบริหารธุรกิจ (4) วิทยาลัยเทคโนโลยีชลบุรีบริหารธุรกิจ (5) วิทยาลัยเทคโนโลยีชลพินิจ (6) วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทคนิคบริหารธุรกิจกรุงเทพชลบุรี (7) วิทยาลัยเทคโนโลยีชลบุรี (8) วิทยาลัยเทคโนโลยีดาราสุมุทบริหารธุรกิจ (9) วิทยาลัยเทคโนโลยีเมืองชลพาณิชย์การ (10) วิทยาลัยเทคโนโลยีวิศวกรรมบริหารธุรกิจชลบุรี (11) มหาวิทยาลัยศรี-ปทุม วิทยาเขตชลบุรี (12) วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนีชลบุรี (13) วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดชลบุรี (14) สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชลบุรี และ (15) มหาวิทยาลัยบูรพา ส่วนร้านจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สามารถแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ (1) ร้านขายของชำ (2) ร้านสะดวกซื้อ (3) ร้านอาหาร และ (4) ผับ บาร์ และอื่น ๆ เมื่อสำรวจร้านจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาทั้ง 15 แห่ง ใน

ระยะทาง 300 และ 500 เมตร พบร้านจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทั้งสิ้น 317 และ 552 ร้าน ตามลำดับ ซึ่งประเภทของร้านที่พบมากที่สุด ได้แก่ ร้านขายของชำ มีจำนวนทั้งสิ้น 201 และ 360 ร้าน ตามลำดับ โดยสถานศึกษาที่มีร้านจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตั้งอยู่โดยรอบมากที่สุดทั้งในระยะทาง 300 และ 500 เมตร ได้แก่ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยพบทั้งสิ้น 95 และ 166 ร้าน ตามลำดับ

ความหนาแน่นรวมของร้านจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาทั้ง 15 แห่ง ในระยะทาง 300 เมตร มีค่าเท่ากับ 35.90 ร้าน ต่อตารางกิโลเมตร (หรือ 0.0036 ร้าน ต่อ 100 ตารางเมตร) ส่วนในระยะทาง 500 เมตร มีค่าความหนาแน่นเท่ากับ 33.93 ร้าน ต่อตารางกิโลเมตร (หรือ 0.0034 ร้าน ต่อ 100 ตารางเมตร) แสดงให้เห็นว่าร้านจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีความหนาแน่นมากเมื่ออยู่ใกล้สถานศึกษา เมื่อพิจารณาสถานศึกษาแต่ละแห่งพบว่า ในระยะทาง 300 เมตร กลุ่มของสถานศึกษาที่มีพื้นที่ติดกัน 5 แห่ง (โซน A) ได้แก่ วิทยาลัยเทคโนโลยีไทยเบญจบริหารธุรกิจชลบุรี วิทยาลัยเทคโนโลยีชลบุรีบริหารธุรกิจ วิทยาลัยเทคโนโลยีเมืองชลพาณิชย์การ วิทยาลัยอาชีวศึกษาชลบุรี และวิทยาลัยเทคโนโลยีคาราสุมุทบริหารธุรกิจ มีความหนาแน่นของร้านจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากที่สุดเท่ากับ 35.90 ร้าน ต่อตารางกิโลเมตร (หรือ 0.0053 ร้าน ต่อพื้นที่ 100 ตารางเมตร) เมื่อเพิ่มระยะทางออกไป 500 เมตร จากขอบเขตสถานศึกษา พบว่ามหาวิทยาลัยบูรพามีความหนาแน่นของร้านจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากที่สุดเท่ากับ 60.87 ร้าน ต่อตารางกิโลเมตร (หรือ 0.0066 ร้าน ต่อ 100 ตารางเมตร)

ในขณะที่รูปแบบการกระจายตัวของร้านจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาส่วนใหญ่เป็นแบบกระจายตัว (Dispersed) กล่าวคือ ร้านมีการตั้งกระจายตัวทั่วทั้งพื้นที่ในระยะทาง 300 และ 500 เมตร รอบสถานศึกษา ส่วนร้านจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ตั้งอยู่รอบมหาวิทยาลัยบูรพาทั้งในระยะทาง 300 และ 500 เมตร มีการกระจายตัวแบบกลุ่ม (Clustered) โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณทิศเหนือตามแนวถนนลงหาดบางแสนตั้งแต่หน้ามหาวิทยาลัยจนถึงชายหาด และทิศตะวันตกของมหาวิทยาลัยซึ่งติดกับชายหาด จะพบร้านจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จึงตั้งกระจุกตัวหนาแน่นเป็นพิเศษในบริเวณนี้

จากผลการศึกษาที่ได้นี้สามารถนำไปใช้เพื่อเป็นแนวทางในการขออนุญาตจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของสำนักงานสรรพสามิตในพื้นที่ อีกทั้งในปัจจุบันมีร้านขายของชำจำนวนมากที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งมีทั้งที่ขออนุญาตถูกต้องและไม่มีการขออนุญาต ประกอบกับร้านสะดวกซื้อ ร้านอาหาร ผับ บาร์ จำนวนมากที่ตั้งอยู่โดยรอบสถานศึกษา ทำให้เยาวชนสามารถเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ง่าย สะดวก และตลอดเวลา ซึ่งสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการวางแผนจัดโซนนิ่งร้านจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษาในอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ได้